

UCHWAŁA
SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 26 września 2025 r.

w sprawie ustanowienia roku 2026 Rokiem Polskiej Kolei

W dniu 24 września 2026 r. minie 100 lat od dnia, gdy prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Ignacy Mościcki podpisał rozporządzenie powołujące do życia przedsiębiorstwo Polskie Koleje Państwowe.

Po odzyskaniu niepodległości w 1918 r. młode państwo polskie borykało się z licznymi problemami. Najważniejsze – oprócz konieczności stworzenia silnej armii i obrony granic – były kwestie związane z połączeniem trzech odrębnych byłych zaborów w jeden spójny organizm państwowy. Potrzebne było pilne ujednoczenie sieci kolejowej, która miała duże znaczenie w procesie scalania podzielonej przez 123 lata niewoli Rzeczypospolitej. Nie była wówczas przesądzona przyszłość polskiej kolei, a w publicznej debacie przewijały się głosy o jej komercjalizacji. Ostatecznie na mocy prezydenckiego rozporządzenia z dnia 24 września 1926 r. powołano przedsiębiorstwo Polskie Koleje Państwowe, które w okresie II Rzeczypospolitej stało się jednym z największych pracodawców w kraju. W społeczeństwie polskim panowało przekonanie, że rozwinięta infrastruktura kolejowa to symbol nowoczesnego państwa. Praca na kolei była uznawana za prestiżową i budziła społeczne zaufanie.

We wrześniu 1939 r. polska kolej odegrała kluczową rolę. Była wykorzystywana zarówno do transportu wojskowego, jak i do ewakuacji ludności cywilnej. Wielu kolejarzy wykazało się poświęceniem i heroizmem. Jednym z symbolicznych wydarzeń pierwszego dnia wojny była obrona infrastruktury kolejowej przez kolejarzy z Szymankowa i Tczewa – 13 z nich oddało życie, starając się powstrzymać niemieckiego agresora. Patriotyczna postawa charakteryzowała kolejarzy przez cały okres II wojny światowej, kiedy to wielu z nich zaangażowało się w konspirację i przeprowadzało na rzecz Polski podziemnej liczne akcje sabotażowe. Po wojnie, w czasach PRL, pracownicy Polskich Kolei Państwowych pełnili istotną funkcję w ruchu oporu przeciwko komunistycznym władzom. Angażowali się w działania opozycyjne oraz brali udział w strajkach, m.in. w Lublinie i we Wrocławiu. Kolej była wówczas najważniejszym środkiem transportu dla milionów Polaków, a w latach 70. i 80. ubiegłego wieku przewoziła nawet miliard pasażerów rocznie.

Przemiany ustrojowe zapoczątkowane w 1989 r. odebrały Polskim Kolejom Państwowym monopol na rynku kolejowym. Częste reorganizacje doprowadziły do osłabienia pozycji kolei i spadku jej popularności wśród pasażerów. W 2000 r. rozpoczęto proces restrukturyzacji Polskich Kolei Państwowych, powołując Polskie Koleje Państwowe S.A. oraz szereg spółek zajmujących się różnymi obszarami transportu kolejowego. Ostatnie dwie dekady to okres intensywnej modernizacji polskiej kolei i stopniowego odzyskiwania zaufania pasażerów. Etos kolejarski wciąż jest żywy, co dobitnie pokazało zaangażowanie pracowników Polskich Kolei Państwowych w pomoc ukraińskiemu narodowi walczącemu o wolność z rosyjskim agresorem.

Doceniając ogromny wkład Polskich Kolei Państwowych oraz ich pracowników – zarówno dawnych, jak i obecnych – w budowę i umacnianie polskiej państwowości, kształtowanie etosu służby Polsce, a także w pracę na rzecz rozwoju nowoczesnego transportu publicznego, w stulecie powołania przedsiębiorstwa Polskie Koleje Państwowe Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ustanawia rok 2026 Rokiem Polskiej Kolei.

MARSZAŁEK SEJMU

/ - / Szymon Hołownia